

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XIII. Ignorantia facti, non Juris excusat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

REGULA XIII.

Ignorantia facti, non juris excusat.

QUæres primo. Quid & quotuplex est ignorantia?

R. Ignorantia est carentia scientiæ; in quo distinguitur ab errore, qui est intellectus falsò judicantis judicium. Ignorantia alia juris, alia facti. Ignorantia juris est, quando quis legis, Canonis, legitimæ consuetudinis caret notitiâ, ut nescio, quod lucrum ex mutuo prohibita sit usura, quòd cum certis solemnitatibus instituenda sit rei sacræ alienatio, quòd percutiens Clericum Papæ reservatam incurrat excommunicationem. Ignorantia facti est: quando aliquid factum vel omissum nescitur, ut non scitur, an mutuarius aliquid ultra sortem dederit, an in alienatione rei sacræ & Ecclesiasticæ servata juris solemnitas, an percussus fuerit Clericus. Ignorantia facti alia est facti proprii, dum non scio, an quenquam percusserim, alia facti alieni, ut nescio, an Petrus Clericum percusserit. Ignorantia tam juris quàm facti alia vincibilis, alia invincibilis. In foro externo invincibilem, probabilem ac justam ignorantiam habet ille, qui nescit id, quod status ejus vel conditio non requirit; e contra nesciens, quòd conditio vel status illius scire ipsum exigit, vincibilem habet ignorantiam: quia qui-

libet id, quod status ejus vel conditio requirit, scire præsumitur. In foro interno invincibili laborat ignorantia, qui ignorat id, quod hic & nunc scire nequit; vincibilem autem habet ignorantiam, qui ignorat id, quod non ignorare tenetur, & scire hic & nunc valeret. Ignorantia vincibilis crassa est in eo, qui ad id, quod scire debet, nullam vel exiguam saltem adhibuit diligentiam. Ignorantia affectata est in eo: qui id, quod scire debebat, scire non voluit, aut ne sciret, impedivit, ut liberiùs peccaret: *Noluit intelligere, ut bene ageret, Psal. 35.*

Quæres secundo. Quæ ignorantia juxta hujus Regulæ sensum excusat?

R. 1mo. Ignorantia crassa & affectata sive juris, sive facti non excusat: quia ignorare id, quod quis facile scire potest, deperditi, socordis & inexcusabilis hominis est. *L. plurimum. 3. L. nec supina. 6. L. Regula. 9. ff. de jur. & facti ignor.* Crassa & affectata ignorantia scientiæ æquiparatur. *Cap. fin. de constitut. in 6. cap. eos qui. de tempor. ordinat. in 6.* Scire enim & scire debere, & scire posse paria sunt. *Cap. fin. de clandest. desponsat.*

2do. Probabilis & justa facti alieni ignorantia in foro externo excusat. *L. in omni. 2. ff. de jur. & fact. ignor.* quia nullus facta aliena scire tenetur. 3tio.

310. Proprii facti ignorantia non excusat. *Cap. ab excommunicato. 41. de re scripti.* quia nemo prudens factum proprium, nisi jam multi intercessissent anni, ignorare præsumitur.

410. Ignorantia legis, Canonis vel receptæ consuetudinis in foro externo non excusat, ubi agitur de lucro acquirendo, ideoque error juris non prodest ad præscriptionem. *L. juris. 7 ff. de jur. & facti ignor.* de damno tamen vitando agentibus non obest: quia error propriæ rei amittendæ causa sufficiens non existit.

510. Ignorantia invincibilis, non tamen vincibilis, à legis transgressione præsertim in foro interno excusat.

610. Ignorantia etiam invincibilis pœnæ legi adjectæ à pœna legem transgredientem non excusat. Ignorantia vincibilis, dummodo affectata, vel crassa non sit, à pœna medicinali v. g. excommunicatione, propter contumaciam & inobedientiam lata excusat.

Quæres *quartò*. Quæ sunt ab hac Regula exceptiones?

1. Sequentes: 1ma. Quando jus est ambiguum, ignorantia juris excusat, ut etiam acquirere volentibus non noceat. *2da.* Milites, mulieres, minores, rustici, qui jura ignorare præsumuntur, propter juris ignorantiam excusantur.

C A S U S.

Zafus Ecclesiæ Collegiæ Aedituus cum manè Ecclesiam aperire vellet, invenit Canonicum in atrio ejus apertionem templi expectantem, quem furem arbitratus graviter percussit, quamvis sciret hunc Canonicum devotionis gratiâ primum semper ad templum venire. Accusatus excusat se, quod Canonicum fuisse ignoraverit. (A) Idque juramento affirmare paratus est (B) Dum altare ornat, in dispositione Ss. Imaginum & Reliquiarum turbatus, mox hanc imaginem diabolum, alteram canem, tertiam alio injurioso nomine compellat, de super correptus dicit, hæc & similia aedituis propter familiaritatem, quam habent cum Deo, licere. (C) Corporalia & purificatoria, et si laicus esset, lavabat, de quo monitus

R. D. Schnorrenberg in Reg. Jur.

respondit, quod hoc ad officium aeditui pertinere putaret. (D) Reprehensus, quod Ecclesiam pulveribus & sordibus repleri permetteret, ornamenta reparari non curaret, & munditiam in rebus Sacris non quæreret, dicit, Deum odisse in domo sua superbiam (E) Jussus, ut nominatim excommunicatum, quem facie non noverat, à templi foribus arceret, eum non tantum ad divina, sed etiam ad mensam suam admisit. (F) Factus religiosus ab Episcopo SImoniaco Ordinatur (G) Postremo in Abbatem est electus, quem tamen Episcopus, nisi præstitâ prius pecuniæ summâ confirmare noluit, pecuniam in scio *Zafus* solvant religiosi, & sic confirmatus fuit.

I

R E

RESOLUTIO.

(A) **S**I *Zafius* somnum plenè excussisset, sensulque Collegisset, expectantem in atrio Ecclesiæ fuisse Canonicum illum, quem quotidie templi apertionem prævenire sciebat, advertere potuisset. Unde an ignorantia ipsum à censura excuset, non sine fundamento dubitatur. Pro *Zafio* militare videtur *Cap. si verò. 4. de Sent. excom.* Ubi dicitur, quod percutiens Clericum, ignorans probabiliter eum esse Clericum, excommunicatus non fit, nisi violenter contra oblivionem vel ignorantiam præsumatur, juxta *Cap. cum illorum. 32. de Sent. excom.* Ubi tamen ad incurSIONem Censuræ requiritur, ut quis scienter, & in contemptum Ecclesiasticæ disciplinæ factum prohibitum committat.

(B) *Zafius* ignorantiam, quod scilicet eum, quem percussit; Clericum esse ignoraverit, Juramento probare potest, quod juramentum si in dubio præstare recusat, pro excommunicato habendus est. *Cit. cap. si verò.*

(C) *Zafius* contra *Regulam 7. in lib. 5. quidquid in sacris DEO rebus & Episcopis injustè agitur, pro Sacrilegio reputatur: quia Sacra sunt, & à quo quam violari non debent,* graviter peccavit, nec eum ignorantia, eum sit juris, excusare poterit.

(D) Sacra supplex, cui Corpus Domini cum involvitur, à laicis contingi non debet, unde à Clericis lavanda est, nec *Zafio* ignorantia suffragatur, cum

quilibet officium suum scire tenetur.

(E) Graviter conqueritur Pontifex in *Cap. relinquit. 2. de Custod. Eucharist.* quod sint quidam, qui non solum Ecclesias dimittunt incultas; verum etiam vasa ministerii, & vestimenta Ministrorum, ac pallas altaris, nec non ipsa Corporalia tam immunda relinquunt, ut interdum aliquibus sint horrore, unde præcipit, ut Oratoria, vasa, Corporalia & vestimenta Sacra munda & nitida conferventur, nimis enim videtur absurdum, in Sacris fordes negligere, quæ dedecent etiam in profanis. Deliquit ergo *Zafius* Ecclesiam ejusque supplectilem tam negligenter tractando, & prætextus superbix est pallium inertix.

(F) Est error facti, quo, quem non noverat, excommunicatum ad Ecclesiam & mentam admisit, ideoque per *Regulam* Censuram non incurrit. *Arg. Cap. significavit. 18. de Sent. excom.*

(G) Qui scienter se à Simoniacis consecrari permittant, ab exercitio Ordinum taliter susceptorum suspensi sunt, non autem illi, qui ignorant ab ipsis ordinantur. *Can. si quis. 103. caus. 1. q. 1.* Si igitur *Zafius* Episcopum Ordinatorem simoniacà labe repletum fuisse nescierit, in susceptis ordinibus ministrare poterit, cum probabilis & justa alieni facti ignorantia excuset.

(H) Si

(H) Si pecunia *Zafio* incio, nec alicujus factum insidias inimico parantibus eidem damnosum existeret, cui penitus displiceret, & sic quis de fraude sua commodum reportaret. *Cap. simonia, alioquin contingeret, quod cui. 33. de Simon.*

REGULA XIV.

Cum quis in Jus succedit alterius, justam ignorantia causam censetur habere.

Quæres *primò*. Quid & quotuplex est successio?

ꝛ. Est justa rei vel juris, quod fuit alterius, occupatio. Alia est generalis, alia particularis. Successio universalis est, quâ quis ex titulo universali vel per testamentum, vel ab intestato in Jus universum defuncti succedit. Particularis est, quando quis in re particulari succedit, ut Legatarius, Donatarius, emptor &c. huc Prælatus vel Beneficiatus reductivè pertinet. Hæc inter Generalem & particularem successorem juris est differentia, quod universalis suum repræsentat Antecessorem, sique juris fictione ipse Antecessor, cujus onera portare debet. Successor particularis antecessorem non repræsentat.

Quæres *secundo*. Quis hujus Regulae sensus?

ꝛ. In Jus alterius & locum succedenti obesse nequit, si id, quod ab

antecessore vel authore gestum est, ignorat. Ratio est: quia talis ignorantia de facto alieno justa est & probabilis, ignorantia autem probabilis, ut statim vidimus excusat, ideòque in alterius succedens locum justam habet ignorantia causam.

Quæres *tertiò*. Quæ Regulae hujus exceptio?

ꝛ. Successor vel hæres Universalis in vitium succedit defuncti, adeo ut rem, quam testator scivit esse alienam, hæres præscribere non possit, sed illi noceat mala antecessoris fides, ut præscriptionem per possessionem bonæ fidei à se captam inchoare nequeat, & præscriptionem ab antecessore inchoatam multò minùs completere valeat, & ita quantumvis hæres probabilem habeat ignorantiam, quod res sit aliena, illa tamen non excusat, nec ad præscriptionem juvat, cum hæc sit causa lucrativa, ad quam ignorantia facti